

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld., 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld., 30 kr., za jeden mesec 1 gld., 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Občni zbor „Národne Tiskarne“.

V nedeljo dné 23. aprila 1893 občni zbor „Národne Tiskarne“ ni mogel zborovati, ker je bilo po pravilih premalo delničarjev udeleženih.

Zatorej se sklicuje nov

OBČNI ZBOR

delniškega društva

„Národne Tiskarne“

na dan 30. aprila 1893. leta

ob 11. uri dopoldne

v prostorih „Národne Tiskarne“

Vegove ulice št. 2

z istim, za občni zbor dné 23. aprila 1893 določenim dnevnim redom, s pristavkom, da po §. 17. društvenih pravil ta novo sklicani občni zbor veljavno sklepa brez ozira na število navzočnih delničarjev in na število od njih zastopanih glasov.

Upravni odbor „Národne Tiskarne“.

Zmaga pravičnosti.

V Ljubljani, 24. aprila.

Za pravično stvar se je vedno dolgo in trdo boriti predno pride do zmage. Državlani male Belgije so te dni dosegli politično ravnopravnost, prebivalci zelene Irske pa praznujejo prvo zmago v svoji borbi za najidealnejšo in najvažnejšo pravico, za narodno svobodo.

Že dolgo let ni bilo v Veliki Britanski tako znamenitega političnega boja, kakor se bje sedaj za samostalnost Irske. Dva naroda si tu nasprotujeta: gospodujoči tlačitelj in tlačeni tožitelj, loči ju pa celo morje krvi, prelite tekom sedmih sto let. Pred sedemsto leti osvojili so si angleški kralji sosedni otok, plodovito Irsko, in z mečem v roki hoteli jo ponižati v svojo provincijo. Narod se je branil z energijo in neomahljivostjo obupancev, kri se je prelivala v potokih, bili so se grozni boji, a naposled je zmagala Angleška. Kraljevska Irska je

izgubila svojo samostalnost, postala je angleška last, ali vsa ta nesreča ni mogla udušiti v irskih srcih ljubezni za domovino, za njena prava in za njeno neodvisnost, niti ljubezni do materinega jezika. Za stoletjem se je vrstilo stoletje, Angleška je rasla in bogatela, a tudi sovraštvo Ircev napram svojim tlačiteljem se ni manjšalo, ampak postajalo večje in večje in si dajalo duška v nebrojnih krvavih uporih. Začetkom našega stoletja je veliki Pitt s pomočjo na Irskem naseljenih angleških lordov, lastnikov zaplenjenih zemljišč, dognal angleško irsko unijo, vsled katere je Irski izgubila zadnje ostanke samouprave in postala navadna angleška provincija, podvržena v vseh rečeh Londonskemu parlamentu. Irski narod ni te unije, izvedene s kruto silo, nikdar priznal in od dneva, ko je stopila v veljavo pa do sedaj, so irski poslanci na angleškem parlamentu vedno protestovali zoper njo, za kar so angleški mogotci ravnali z njimi kakor z uporniki.

Proti temu boju začela se je reakcija v angleškem narodu. Čim bolj je država dobivala demokratično lice, kolikor bolj se je razširjalo volilsko pravo, toliko česče so se oglašali v angleških vrstah možje, uneti za pošteno spravo z irskim narodom, in v štiridesetih letih izrekla se je zato prvič angleška liberalna stranka.

Tedaj so bili verski in narodni predsodki še tako močni in tako globoko ukoreninjeni, da se noben liberalni državnik ni upal nasvetovati, naj se vrnejo Irski narodne pravice. Mej liberalci je bilo sicer več poštenomislečih mož, kateri so zagovarjali idejo sprave, ali velikana, kateri bi s silo svojega duha mogel potegniti za soboj večino naroda, tega ni bilo, dokler ni kristalizovana pravičnost, največji državnik devetnajstega stoletja William Edward Gladstone povzdignil svojega glasu.

Ta velikan, kljubuje vsem viharjem nasprotstvom, lotil se je po mnogih, za domovino znamenitih delih, irskega vprašanja in vzlic svoji visoki starosti se bori za ta svoj smoter z mladeniško navdušenostjo in uztrajnostjo in ne mara leči v grob, dokler ga ne doseže. On, ki je imel srce za vse tlačene narode, za Italijane in Bolgare, on je ima tudi za Irce. Častna dolžnost nam je, izkazati Irski pravičnost — tako je Gladstone govoril že

pred desetimi leti in se od tistega dué z vso neupogljivo odločnostjo poganjal za ta zadnji svoj ideal.

L. 1886 predložil je Gladstone prvič svoj načrt o irski samoupravi, imenovan „home-rule-bill“, angleškemu parlamentu.

Gladstone je tedaj s svojim predlogom propal; liberalna stranka, sicer tako jedina in složna, se je takrat in pri tem vprašanju razcepila in zapustila svojega vodjo, ni ga pa zapustil narod. Minilo je sedem let in sivolasi Gladstone prevzel je zopet krmlilo in kakor v strahu, da ga preteče smrt predno dožene, kar si je izbral za smoter, tako odločno in neutrudno deluje za irsko predlogo, s katero bo kronal uspešno svoje državljansko delovanje.

Čisti, plemeniti značaj Gladstoneov ima tako magičen upliv, da sedaj večina angleškega naroda podpira starega bojovníka za svobodo in tako je ta naposled dosegel, da je v noči od petka na soboto vzprejel angleški parlament v drugem čitanju zakon, s katerim se vrača Irski samouprava in državna samostalnost.

Home-rule s tem še ni dognana; vršila se bo še specijalna razprava, a ker je liberalna večina trdna in nerazrušna, ni dvomiti, da bo zmagala kakor pri tem prvem principijelnem tako tudi pri vseh drugih glasovanjih.

Gladstoneova zmaga je zmaga pravičnosti, a važna ni samo v moralnem oziru, nego tudi v političnem, in sicer za vso Evropo. Tudi v drugih državah hrepene tlačeni narodi po svoji samoupravi, po narodni svobodi, tudi drugod zdihujejo ukleneni v težke okove, a tudi za druge države velja, kar je Gladstone rekel v peték ponoči: da vsa moč in vsa oblast ne izda nič proti volji velike večine naroda.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 24. aprila.

Ministerske konference.

V petek in v soboto vršile so se pod predsedstvom cesarja konferenci obema državnima polovicama skupnih ministrov. Teh konferenc sta se tudi udeležila ministerska predsednika grof Taaffe in dr. Weyerle ter finančni minister dr. Steinbach. Predmet posvetovanjem, trajajočim več kakor dvanaest ur, je bil

LISTEK.

Gostilna ob véliki cesti.

(Ruski spisal J. S. Turgenev, preložil Ivan Gornik.)

(Dalje.)

Vstopil je Naum, poklonil se in obstal pri vratih.

— Čula sem, da hočete nečesa od mene kupiti, je začela Lizabeta Prohorovna in mislila sama za-se: — kako lep človek je ta kupec,

— Tako je.

— Kaj pa?

— Ali ne bi prodali svoje gostilne ob veliki cesti?

— Kake gostilne?

— One, ki je na veliki cesti ne daleč odtod.

— Ta gostilna ni moja. To je Akimova gostilna.

— Kako da ni vaša? Saj na vaši zemlji stoji.

— Res je — zemlja je moja, a gostilna je njegova.

— Tako. Torej je ne mislite prodati.

— Kako naj bi jo jaz prodala?

— Tako. In jaz bi dobro plačal.

— Elizabeta Prohorovna je molčala.

— Res, to je čudno, začela je zopet: — kakor vi pravite. In koliko bi dali? pristavila je. — To je, jaz ne prašujem radi sebe, temveč za Akima.

— Z vsem poslopjem in pripravami in z zemljo, ki se nahaja pri gostilni, dve tisoč rubljev.

— Dve tisoč rubljev! To je malo, dejala je Lizabeta Prohorovna.

— Zdanja cena.

— Ali ste z Akimom govorili?

— Čemu govoriti z njim. Gostilna je vaša, zato se hočem z vami porazgovoriti.

— Saj sem vam že rekla . . . Res je čudno, da me ne razumete!

— Kaj bi ne razumel, razumem.

Lizabeta Prohorovna je pogledala Nauma, Naum je pogledal Lizabeto Prohorovno.

— Torej kaj, začel je: — kak predlog stavite vi?

— Jaz . . . Lizabeta Prohorovna se je premaknila na stolu. — Prvič rečem vam, da je dve tisoč malo, in drugič . . .

— Stotino pridenem še, izvolite.

— Vidim, da popolnoma napačno govorite; rekla sem vam že, da one gostilne ne morem prodajati in ne prodam. Potem bo Akim naperil proti meni tožbo.

Naum se je nasmehnil in obmolnil.

— No, kakor hočete . . . rekel je in z lahka zmajal z ramama: — oprostite prosim. In poklonil se je ter prijel za kljuko.

Lizabeta Prohorovna se je obrnila k njemu.

— Sicer . . . rekla je z jedva opaznim zastankom: — ne idite še. — Pozvonila je: iz kabine pojavila se je Kirilovna. — Kirilovna, reci, da prineso g. kupcu čaja. Videla se bova še, pristavila je, in zlahka pokimala z glavo.

Naum poklonil se je še jedenkrat in odšel s Kirilovno.

Lizabeta Prohorovna je šla dvakrat po sobi in zopet pozvonila. Zdaj je vstopil kazaček. Ukazala mu je, da pokliče Kirilovno. Čez nekoliko hipov je vstopila Kirilovna skripaje s svojimi novimi čevlji od kozlovine.

— Ali si slišala, je začela Lizabeta Prohorovna s prisiljenim smehom: — kaj mi kupec predlaga — res, tak čudak!

in Dell'Ara. Porotniki so bili trdi Italijani. Obravnava se je vršila v slovenskem, nemškem in italijanskem jeziku, tolmačil je avskultant Fon; zapisnikar je bil avskultant Fabiani, obadva Slovenci.

Vsebinska obtožnica je na kratko sledeča: V Graški „Tagespost“ dne 4. junija p. l. je bil dopis iz Gorice pod naslovom: „Ein brutaler Ueberfall“, v katerem se pripoveduje, da so bili nekateri Goriški kolesarji pri Mirnem od Slovencev napadeni. Na nekatere neresničnosti v tem dopisu so poslali kolesarji uredništvu „Tagespost“ popravek. Židovski „Corriere di Gorizia“ je prvi prinesel dopis v doslovnem prevodu, zraven pa še več Slovencev žaljivega dodatka, popravka pa še omenil ni. „Nova Soča“ je na te napade reagirala ter omenila, da je dopisnik Graške „Tagespost“ neki Franc Babsch, profesor na tukajšnji realki, o katerem se mnogo ne prav častnih reči pripoveduje. Tožitelj uležil je torej tožbo in zahteval, naj se urednik „Soče“ kaznuje radi žaljenja časti po § 493 k. z.

Zatoženec je zahteval, da se pokliče 15 prič, ali od teh se je dovolilo samo štiri. Priče, katere niso bile pozvane, bi dokazale, da je Babsch plagijator, da je pri nekih volitvah za deželni zbor svojo lastno stranko izdal, da je v realnem poslopiju dobil od nekega kolege radi žaljenja laške narodnosti zaščitnico, ter potem še dotičnega profesorja odpustil, prosil i. t. d.

Pri zaslišanju se ni povedalo nič, kar bi imelo za širje kroge posebnega pomena. Po končani obravnavi govori zastopnik tožitelja na široko in dolgo, ali same fraze, ki na večino poslušalcev ne napravijo nikakovega učinka, samo zagrizeni Lahi in Goriški čufuti, koji so bili malo da ne vsi navzočni, odobrujejo govor njih strastnega pristaša in „championa“.

Dr. Laginja je govoril na kratko, a jedrnat, mirno in dostojno, pobijaje po § 491 k. z. obtožnico. Meji govorom opomni, da bi morali porotniki jezik obtoženca umeti. Potrjuje in zagotavlja, da je Graška „Tagespost“ list, ki proti Slovincem vedno hujska in ščuje, ter prosi, da bi porotniki spoznali, da je zatoženec dokazal resnico svojih očitanih, akopram se vse navedene priče zaslišale niso, ker so bile odbite.

V soboto ob 1³⁰ popoldne se vrnejo porotniki in njih načelnik conte Eugenio Valentinis naznani, da so dve glavni vprašanji jednoglasno potrdili, oziroma zanikali. Prvo vprašanje se je glasilo: Ali je zatoženec Andrej Gabršček kriv razžaljenja časti profesorja Babscha. Drugo pa, ali je dokazal resnico, kar je pisal v rekrimiranih člankih.

Zastopnik tožitelja zahteva na to obsodbo zatoženca na plačanje stroškov, objavo obsodbe v petih listih in zgubo jednega dela kavcije.

Slednjič objavi predsednik sodišča ob 2³⁰ obsodbo, da se obsoja Andrej Gabršček na globo 200 forintov v korist Goriških ubogih ali pa na 40 dni zapora, dalje na zgubo 100 forintov od kavcije, objavo obsodbe v „Soči“ in v „Osservatore Triestino“ ter na plačanje pravih stroškov. Branitelj je oglašil ničnostno pritožbo.

Domače stvari.

— (Nulla dies sine linea.) Noben dan brez lože in framazonstva! Kakor smo že v soboto prorokovali, spravila se je sveta liga res tudi na naš članek o srebrni poroki v Rimu, kateri jej je nov dokaz, da smo mi v službi lože in framazonstva. Kaj bi pač počeli v redakciji „Slovenčev“, ako bi nas ne imeli?! V ostalem pa sobotni članek svetel lige ne pove nič posebnega novega in nastavlja še vedno stare limanice; zategadelj položili smo ga z mirno vestjo ad acta. Pa brez zamere! — Apropos! In rebus postalicis pa še vedno ni odgovora in pojasnila! Mari ne bo nič, vi gospodje protektorji uzornega katoličana in odličnega prijatelja slovenskega naroda, g. poštnega nadkomisarja Corá?

— (Deželni zbor kranjski) ima jutri zjutraj ob 10. uri zopet sejo. Dnevni red obseza ustna poročila finančnega odseka o podporah za šolske zgradbe in o raznih prošnjah za podpore, mej njimi društva „Pravnik“ za izdajo slovenske pravne terminologije in „narodne šole“ za društvene namene, dalje ustna poročila upravnega odseka o načrtu zakona glede plačevanja stroškov za straže pri živinskih kužnih boleznih, glede prenašanja

načrta zakona o zgradbi hudournika Pišence pri Kranjski Gori, o trtni uši na Kranjskem in o nekaterih prošnjah.

— (Osobne vesti.) Policijski višji komisar g. Jan. Parma v Ljubljani dobil je povodom naprosenega umirovljenja naslov policijskega svetnika.

— (Dramatično društvo v Ljubljani.) Vsled sklepa odbora se je odstopil je ves odbor „Dramatičnega društva“ in se bode torej na obnem zboru dne 29. t. m. volilo vseh 9 odbornikov.

— („Glasbena Matica.“) Vedno rastoče število gojencev Maticine glasbene šole je dalo podpisane odboru povod, kupiti za društvo lastno hišo, kjer bode moči trajno nastaniti šolo. Kupnina za to hišo znaša 15.500 gld., katero je treba poravnati do 1. maja t. l. Ker pa društvo nima dovolj denarja, usoja si podpisani odbor obrniti se do rodoljubov z uljudno prošnjo, da bi izvolili v ta namen podariti „Glasbeni Matici“ primeren prispevek. Imena darovalcev se bodo objavila po časopisih. Odbor.

— („Agramer Tagblatt“) prinaša v zadnji številki zopet jako zanimljivo pismo iz Celja, v katerem se pojasnjujejo razmere na Celjski gimnaziji in sicer tako, kakor bi v nas iz ozir na tiskovni zakon ne bilo mogoče.

— (Tamburaški zbor „Sokola“ Ljubljanskega.) ki je v poldrugem letu svojega obstanka že toliko storil za razvoj veseljeja društvenega življenja se je v poslednjem času pomnožil z nekaterimi novimi člani. Do jeseni utegne že nastopiti pomnoženi veliki tamburaški zbor „Sokolov“, broječ 18 članov. Tudi namerava tamburaški zbor „Sokola“ storiti potrebne korake, da se osnuje zveza vseh slovenskih tamburaških zborov, ki se v poslednjem času prav veselo množe po slovenskih pokrajinah. Taka zveza bi bila razvoju tamburaštva na Slovenskem prav koristna.

— (Tamburaški koncert Ljubljanske čitalnice.) Preteklo soboto priredila je naša čitalnica svojim društvom v vrtnem salonu „pri Maliču“ koncert, v katerem so prvič nastopile društvene tamburašice pod vodstvom neumornega in ustrajnega kapelnika, odbornika dr. d. H. Šukljeta. Na programu je bilo devet točk, katere so bile od zbora vse temeljito proučene in s finim razumom predavane. Najbolj sta dopadali „Mrak“ in „Tamburaška popotnica“, kateri sta se morali na občo željo ponavljati. Maličeva, za take večere prav primerna dvorana, je bila natlačeno polna; udeleženci so bili vidno zadovoljni in čula se je obča želja, da se kmalu zopet priredi tak koncert. Prav lepa hvala požrtvovalnim rodoljubkinjam in posebe še gospodu kapelniku na prijaznem prizadevanji, katero je doseglo popoln uspeh. Došli so tudi trije brzojavni pozdravi iz Zagreba, kateri so bili z navdušenjem sprejeti. Ker se tambura zdej povsod tako marljivo goji, da imajo po deželi že skoro vsi večji kraji moške in deloma tudi ženske tamburaške zборе, tudi Ljubljana ni smela zaostajati. Z veseljem torej pozdravljamo ženski tamburaški zbor Ljubljanski želeč, da se krepko vzdržuje in razvija.

— (Deželne podpore za ljudskošolske zgradbe.) Deželni odbor priporoča deželnemu zboru kranjskemu, da naj se za 1893. leto dovolijo za šolske zgradbe sledečim občinam podpore iz deželnega zaklada: Kočevje 1000 gld., Predvor 300 gld., Kovor 200 gld., Šent Lenart 400 gld., Predasije 300 gld., Reteče 300 gld., Grahovo 400 gld., Igavas 300 gld., Zasp 200 gld., Breznica 300 gld., Lesce 200 gld., Mošnje 400 gld., Rateče 200 gld., Šmihel pri Novem Mestu 700 gld., Sv. Trojica 100 gld., Homec 100 gld., Dol 100 gld., Šmartno 100 gld., Radence 100 gld., Tribuče 100 gld., Čeplje 100 gld., Zagordec 100 gld. Skupaj 6000 gld.

— (Pokojninski zaklad okrožnih zdravnikov na Kranjskem) iznašal je po glasu izkaza deželnega knjigovodstva koncem leta 1891. 920 gld. 36 kr. Vplačila stalno nameščenih okrožnih zdravnikov iznašala so leta 1890. 392 gld. 78 kr., leta 1891. pa 495 gld. 83 kr.

— (Predavanja v muzejskem društvu.) Jutri, v torek ob 6. uri zvečer govoril bode gosp. Jernej Pečnik v bralni sobi Rudolfinuma o najnovejših izkopinah pri Šmariji in bode razkazoval lepe najdbe. Povabljeni so vsi prijatelji starinoslovja. Vstop je prost.

— (Del uršulinskega samostanskega vrta.) ki štrli par metrov v novi kotažni oddelek poleg deželnega muzeja, kjer zidata gospa pl. Zhuber in gospod stavbeni podjetnik Filip Zupančič tri nove hiše, nameravajo sestre uršulinke prodati v svrhu, da se omogoči primerno arondiranje dotičnega pro-

stora. V interesu oplešanja mesta bilo bi vsekakor želeli, da bi imela pogajanja, ki se v tem pogledu vrše, dovoljen uspeh.

— (Občni zbor zadruga Ljubljanskih pekov in kolačnikov) ki je bil sklican na večeraj v mestno dvorano, se ni mogel vršiti, ker je manjkalo za po pravilih potrebno tretjino udov navzočnih jednega moža. Občni zbor vršil se bo vsled tega v nedeljo 30. t. m. brez ozira na število došlih članov.

— (Sarkofag.) v katerem je dobro ohranjeno človeško okostje, izkopali so danes popoldne zidarji pod pragom hiše št. 8 v Kolodvorskih ulicah. V sarkofagu je bilo tudi precej rimskih okraskov.

— (Divjega petelina) ustrelila je minuli petek v Rožniškem gozdu proti Šiskarski strani gospodična F. Baumgartnerjeva. To je pač jako redek slučaj, da se taka divjačina nahaja tako blizu velicega mesta.

— (Lončarski obrt na Kranjskem.) Naučno ministerstvo je poslalo vodjo bivše keramične šole v Dičinu na Češkem, g. Lavr. Lhotta, na Kranjsko, da mu poroča o stanju tukajšnjega lončarskega obrta in stavi primerne predloge o eventuelni državni pomoči za to razširjeno industrijo. Imenovani strokovnjak si je ogledal vse one kraje, kjer je lončarski obrt doma, ter nabral veliko zanimivega gradiva za svoje poročilo. Pohodil je Dolenjo Vas pri Ribnici in njeno okolico, Šent Jernej in bližnje vasi na Dolenjskem, Komendo, Mlako in njuno okolico do Kamnika, Šmartno pod Šmarno Goro in Repnje, kjer je veliko ležišče glin, in končno Ljubno na Gorenjskem. Kakor čujemo, je g. strokovnjak povsodi prišel do prepričanja, da bi bila državna podpora za naš lončarski obrt nujna in skrajna potreba. Pred vsem bi trebalo dati ljudem boljših in poekonomičnih principih zgrajenih pečij, boljše in nestrupene glazure, pregledati bližnja ležišča glin, da ne bi hodili ljudje ure daleč po drago ilovico, kakor na pr. v Dolenji Vasi, ter končno izboljšati obliko izdelovane posode, ter njih okraske, tako da bi se prodajale tudi v hiše srednjega stanu, a ne samo mej najubožnejšimi sloji naše dežele in sosednjih kronovin. Vsi taki poskusi pa bi morali imeti svoje središče v primerni keramični šoli, katero naj bi na Kranjskem ustanovila naučna uprava. — V interesu razširjenega našega lončarskega obrta bi bilo pač želeli, da bi se visoka vlada vendar enkrat jela ozirati resno na nas in da bi stvar ne ostala samó dobrovoljen projekt! —

— (Velika akcija v pomoč vinogradnikom.) Iz Krškega se nam piše: Spoznavši veliko bedo mej prebivalstvom tukajšnjega sodnijskega okraja naložila si je tukajšnja kmetijska podružnica za bodočih 10 let veliko nalogo. Razen običajnega posredovanja mej glavnim odborom kmetijske družbe in njenimi udi namerava ona v veliki meri in z izdatnimi sredstvi pospeševati novi nasad vinogradov z ameriškimi trtami. V ta namen razdelila bode zlasti skozi 10 let vsako leto 2.500 gld. od dovoljene podpore kranjske hranilnice mej vinogradnike tega okraja. Radi pravične razdelitve te podpore morala bode pa nadzorovati delo rigolanja in zasajanja podpore prosečih vinogradnikov. Nadalje hoče deliti mej vinogradnike brezplačno reznike, okoreninjene in pocepljene amerikanke, ker ima v ta namen s šolskim vinogradom vred že tri vinograde na 7, oziroma na 10 let v najem vzete, v katerih se je že in se bodo letos posadili okoli 20.000 cepljenih in okoli 50.000 necepljenih reznikov. Kmetijska podružnica prirejala bode pa tudi velike shode kmetovalcev v pouk nove vinoreje splošni in še posebne tečaje v pouk cepljenja in gojenja amerikank. S to veliko akcijo namerava kmetijska podružnica izboljšati revno stanje tukajšnjega kmetijskega prebivalstva, ki hoče vsled trtne uši kar obupati in se trumoma v Ameriko preseliti in zato želeli jej je najizdatnejše vsestranske podpore.

— (Konfiskacija.) Poslednja številka „Naše Sloge“ bila je zaplenjena zaradi književnega vabila Zagrebškega akad. društva „Zastava“ na naročbo slavnostnega almanaha v proslavo stoletnice Kolarjeve.

— (Nagla smrt.) V smrekovem gozdiču v Trstu našel je v soboto popoldne gozdni čuvaj mej grmovjem priletno ravno oblečeno ženo, ki je bila na videz mrtva. Ko je došel dr. Rusca od rešilne postaje, konstatoval je, da žena, katere truplo je bilo popolnoma pokrito z mravljinčji, še sope. Prenesli so jo takoj v bolnico, a umrla je že mej potom.

vkupni državni proračun. Debate niso bile prav gladke, ker sta se Steinbach in Wekerle jako resno upirala nekaterim tirjavim vojnega ministra. V soboto se je stvar končno dognala, ob enem se je določilo, da se skliče delegacija začetkom meseca junija in sicer takoj, kakor zaključi ogerski državni zbor zasedanje.

Volilsko pravo.

Neko katoliško društvo v Dunajskem okraju Josefstadt je sklenilo zanimljivo resolucijo, s katero zahteva, da se uvede splošno volilsko pravo za vse zastope, da se odpravijo vsi volilski razredi in razne skupine in da se določi tajno glasovanje, ker je splošno volilsko pravo naravna posledica vse državljanke zadevajočih državljanov dolžnosti. — Ta resolucija, katere ne omenjajo takozvani konservativni listi, obuja toliko večje zanimanje, ker pobija dosedanje konservativno prizadevanje gledé kolikor moči omejenih volitev. Konservativni politiki se od nekdaj protivijo razširjenju volilske pravice, sosebno pa tajnemu glasovanju, in so kaj neugodno presenečeni, da se celo v njih vrstah čujejo glasovi za splošno volilsko pravo.

Posvetovanje čeških strank.

V soboto popoldne se je vršila prva konferenca odposlancev čeških strank. Navzočni so bili kot zastopniki veleposestnikov princ Ferdinand Lobkovic, princ Karl Schwarzenberg in dr. Metall; kot zastopniki Staročehov dr. Šolc, Sedlak in dr. Zak; kot zastopniki Mladočehov dr. Engel, dr. Julij Gregar, dr. Herold, Skardino skupino pa je zastopal dr. Skarda. Princ Lobkovic je izjavil, da ne prevzame noben veleposestnik predsedstva, na kar je bil voljen dr. Šolc. Mladočeh dr. Gregar je na to preciziral predmete, s katerimi bi se bilo baviti, namreč z adresnim načrtom, predloženim lani septembra meseca, potem s predlogom o izvršitvi ravnopravnosti v šoli in s punkcijskimi predlogami. — Gledé adresnega načrta izjavil je princ Schwarzenberg, da so veleposestniki že lani odklonili vsako sodelovanje in da se tudi sedaj še drže tega ukrepa. Unela se je daljša debata o tej stvari, pri kateri se je tudi pojasnjevalo razmerje mej češkimi strankami, zlasti mej Mladočehi in veleposestniki, a slednji niso hoteli odnehati od svojega stališča. Tudi gledé predloga, kateri nameravajo Mladočehi postaviti radi izvršitve ravnopravnosti v šoli, izrekli so se veleposestniški odposlanci jako rezervirano, ter le obljubili, da bo njihov klub to vprašanje uvaževal. — O punkcijskih predlogih se v tej seji ni nič sklenilo.

Hrvatski poslanci v Budimpešti.

Koristno in uspešno delovanje hrvatskih poslancev na ogerskem državnem zboru se da posebno dobro soditi po sklepu, katerega je storil klub teh famoznih rodeljubov. Določilo se je, da se bodo gospodje poslanci vrstili pri udeležbi sej in sicer tako, da bode moralo deset poslancev biti vedno v Budimpešti, po preteku 10 dni pa bi na njih mesto zopet drugi prišli. Prav dobro karakterizuje to postopanje neki hrvatski list, rekši, da bi tako ravnanje ne bilo umevno, ako bi se ne vedelo, da zmatrajo dotični gospodje poslanstvo le za nekak stipendij, kateri jih samo veže, da pridejo glasovati kadar je treba.

Vnanje države.

Revizija ustave v Belgiji.

Predlog o premembi ustave in o uvedbi splošnega volilskega prava po načrtu Nyssenovem prišla je minoli petek v senatovem odseku za revizijo ustave v razpravo. Ta odsek šteje 18 članov. Debata o predlogi je bila kratka, samo eden član komisije je zoper njo govoril. Olsek je vzprejel Nyssenov načrt z 11 proti 1 glasu, 6 članov odseka ni glasovalo. Za danes, v ponedeljek, je določeno, da se bavi senat s to stvarjo. Ker ni dvomiti, da bo

tudi senat, kakor že prej poslanska zbornica pritrdil predlogi in jo vzprejel, smeti je zmatrati revizijo ustave kot dognano. Narod je z načrtom za premembo ustave zadovoljen, kar je vidno iz tega, da so štrajkujoči delavci takoj opustili vse demonstracije in izgrede. Klerikalna stranka slutí, da se bo morala kmalu umakniti iz vseh sedanjih, za nje privržence tako ugodnih pozicij, da „puca zora“ tudi Belgiji.

Home-rule.

V petek po noči bilo je prvo glasovanje o Gladstoneovi irski predlogi. Debata je bila dolga in živahna. Zlasti zanimljiv je pa retoriški turnir mej Gladstoneom in Balfourjem, največjim nasprotnikom home-rule predloge. Balfour je dokazoval, da je home-rule začetek federalistični organizaciji Velike Britanije, konec pa bo, da se bo država razcepila v štiri dele, katerih vsak bo imel svoj parlament in svojo eksekutivo. Z ustanovitvijo irskega parlamenta se ne vrnejo prebivalcem Irske nikake stare pravice, nikak privilegij, pač pa bi vsled tega izgubila Angleska jedinstvo v upravi in — kar je največje važnosti — svojo finančno svobodo, suprematija drž. parlamenta pa bi postala iluzorična. Sicer pa irski protestanti o home-rule predlogi nečejo ničesar slišati, in se jej bodo odločno upirali. Balfour je končal z besedami: Predloga je krivična, pravo in veliko politično hudodelstvo, a če obvelja, zadene stvaritelje odgovornost za to, da izgine za vedno upanje na mir in slovo v Irski. Gladstone je sam zavračal Balfourja. Ko je začel govoriti, ga je liberalna večina navdušeno pozdravljala. Rekel je: Nasprotniki pobijajo home-rule predlogo s smelimi trditvami, pretirani in zavijajući; prav s tem zakonom bi se zagotovila suprematija državnega parlamenta. Ta bi bil osnovan na podlagi zakona in na podlagi pravičnosti in ker bi imel moč v rokah, bi tudi lahko branil državne interese. Gladstone je v dolgem govoru dokazal važnost in pravičnost svojega predloga in končal s trditvijo, da bo home-rule najznamenitejše delo liberalne stranke. — Pri glasovanju se je vzprejel predlog s 347 proti 304 glasom.

Dopisi.

Iz Rima, 22. aprila. [Izv. dop.] (Slavnostni dnevi) Rm praznuje sedaj svoje „slavnostne dneve“. Toliko tujcev menda ni bilo že zdavno tukaj, kakor ravno ob tem času. Romarski vlaki pribajajo še vedno in ravno te dni so pripeljali Čeha, Belgijce in Švicarje. Srebrna poroka kraljeva pa je privabila premnogo Italijanov v večno mesto, ki hočejo ugodno priliko porabiti in si vse ogledati, kar ponuja Rim imenitnega. Vsi hoteli in gostilne, vse zbirke, vsa sprehajališča in vsi omuibusi so prenapolnjeni, droške večinoma najete, tako da se po mestu niti voziti ne moreš. Čelo na glavni šetnji (Monte Pincio) bila je včeraj taka gnječja, da se niti kraljičinemu vozu niso umikali. Nemška cesarica, ki se je s kraljico vozila, morala se je toliko zmešnjavi kar smejeti. Za vzdržanje javnega prometa stori redarstvo pač premalo, kar tukajšnji listi po pravici grajajo. Tudi drugih neredov se zgodi mnogo. Prvi večer so napravili vojaki raznih polkov mej seboj v neki ozki ulici kar celo bitko, tako da je bilo mnogo ranjenih, jeden celo smrtno. Proti kočiji nemškega poslanstva zagnali so kamen, ki je poškodoval v njem selečo gospodično. Ko je prišel cesar iz Pantheonu, zagnal je nekdo nanj svoj klub; ravno tako nekdo drugi na voz, v katerem se je kraljica vozila s cesarico. Vladni listi tolmačijo to s „prevelikim navdušenjem“, katerega pa drugi ni-

kjer ne vidijo. Še drugi sodijo čelo, da cesarjev obisk ne ugaja vsem Italijanom, ali o tem zunanji svet nič ne izvó, ker prestrežejo vse telegrame v inozemstvo. — Črno-čoliti zastavi, ki vihra na palači Chigi, kjer stanuje Nj. Vis. nadvojvoda Rainer v prostorih avstrijskega veleposlanca pri kralju, se do sedaj še nič ni zgodilo, čeravno jo Italijani ne morejo videti koncem očesa, dočim gledajo vse druge zastave raznih poslanstev in na hotelih, kjer stanujejo zastopniki drugih dvorov, precej ravodušno. Na palači Venezia, kjer so uradi obeh naših veleposlanstev, ni nikakoršne zastave. — Včeraj je praznoval Rim svoj „rojstveni dan“, t. j. minulo je 2646 let, odkar je bil sezidan.

Sinoči je bila gala-predstava Verdijevega „Falstaffa“. Kritika to delo hvali, ali Italijani se vendar ne ogrevajo posebno za to opero, ker je preveč tipična, že vsem takorekoč znana in ne podaja nič posebnega, nič čisto novega, kakor n. pr. Mascagnijeva „Cavalleria“. Jedino, kar vleče Rimljane v gledališče, je prekrasen tenor Mullov, ki mora vsakokrat vsaj trikrat ponavljati najslavnejši pasus cele opere „Quand'io era paggio“.

V Rimu in sploh po Italiji vlada velikanska beda. Samo iz mesta dobil je kralj prigodom svoje družinske slavnosti nad 20.000 prošenj za podporo in miloščino, koliko od drugodi, tega se še ne vé. Velikanska suša vlada po celi Italiji, ki zadržuje vse rastje in solnce je že celo travo osmodilo. Najslabeje kaže koroza, ki daje glavno hrano nižjemu ljudstvu; dobro obeta trta in sadno drevje. Za 1. maja bojé se velikih nemirov in izgrediv; zato so pomnožili v vseh središčih obrtnosti garnizije in jim naložili vedno pripravljenost.

Jutri napravijo velike dirke, v ponedeljek jutraj bode velik razgled nad vso tu zbrano vojsko vprico nemškega cesarja, v torek popoldne pa viteške igre, predstavljajoče najvažnejše dogodke iz zgodovine Savojske hiše. Dne 26. aprila popoldne priredé še vrtno veselico na Kvirinalu, a 27. se odpelje cesar v Napulj, kjer ostane do 30. t. m. Tega dne se povrne cesar čez Spezio in Genovo.

Še nekaj k slovenskemu romanju! Tiste dni, predno so šli Slovenci v avdijenco k Sv. Očetu, stalo je na neki tukajšaji prodajalnici z debelimi črkami zapisano: Tukaj se prodajajo „šlagerji“ za obiskovanje Sv. Očeta. To je bil menda prvi javni slovenski napis v Rimu.

Iz Gorice, 23. aprila. [Izv. dop.] (Porotna obravnava proti „Novi Soči.“) „Der Mohr hat seine Schuldigkeit gethan, der Mohr kann gehen“. V petek in soboto se je vršila pred tukajšnjim porotnim sodiščem obravnava proti odgovornemu uredniku in lastniku „Nove Soče“, sedaj samo „Soče“, radi žaljenja časti. C. kr. profesor na tukajšnji realki Babsch, dopisnik Graške „Tagespst“ — mimogrede omenjeno brat ekspeditorja „Neue Freie Presse“, čutil se je v dveh noticah lanske „Nove Soče“ v svoji časti razžaljenega ter je uložil proti uredniku A. Gabrščeku tožbo. Babscha je zastopal odvetnik Graziadio Luzzatto, sin urednice židovskega „Corriere di Gorizio; zatoženca pa naš dični državni poslanec dr. Matko Laginja. Obravnavi je predsedoval sodni svetovalec Flegar, prisednika sta bila sodnika Schmarda

— Ne, nisem slišala . . . Kaj takega? In Kirilovna je stisnila zlahka svoje črne kalmiške oči.
— Akimovo gostilno hoče od mene kupiti.
— In kaj je to?
— A vedi . . . In kaj poreče Akim? Oddala sem jo Akimu.

— I, oprostite gospa, kaj pa govorite? Ali menda gostilna ni vaša?

— Kaj, ti to govoriš, Kirilovna, prosim te?
— Lizabeta Prohorovna je vzela batistno rutico in se nervozno useknila. — Da bo Akim . . . — Akim? Sej se je že tako dolgo okoriščal . . . In vse po vaši milosti. In vi mislite, gospa, da mu ne bo ostalo mnogo novcev? Bogatejši je od vas, ej Bog.

— Vse je prav, res, a vendar ne morem . . . Kako, da jaz prodam gostilno?

— Zakaj bi je ne prodali? nadaljevala je Kirilovna. — Bog, da se je našel kupec. Dovolite prosim, koliko vam obeta?

— Dve tisoč rubljev, rekla je tiho Lizabeta Prohorovna.

— Dal vam bo več, gospa, ako je takoj obljubil dve tisoč. In z Akimom poravnate potem vi. Še hvaležen vam bo.

— Res, treba se bode poravnati. No ne, Kirilovna, kako, da bi jaz prodala . . . In Lizabeta Prohorovna je šla sem ter tja po sobi . . . — Ne, to ni možno, to se ne sme zgoditi . . . ne, prosim te, ne govori več o tem . . . sicer se razjezim . . .

A ne oziraje se na pretenja razburjene Lizabete Prohorovne, je govorila Kirilovna nadalje in čez polu ure se je vrnila k Naumu, katerega je ostavila v bufetu za samovarom.

— Kaj mi bodele povedali, milostiva, rekel je Naum, gizdalinsko postavivši izpito čašico na krožnik.

— To vam povem, dejala je Kirilovna: — da idite k gospe, ona vas kliče.

— Slišim, odgovoril je Naum, vstal in se odpravil za Kirilovno v sobo za goste.

Dveri so se zaprle za njima . . . Ko so se naposled dveri zopet odprle in je Naum klanjaje se izstopil skozi nje s hrbtom, je bila stvar že poravnana. Akimova gostilna je bila njegova: pridobil si jo je za 2800 rubljev asignacij. Kupčijo izvršiti so sklenili kar najhitreje in do časa ne je razglasiti. Lizabeta Prohorovna dobila je sto rubljev zadatka, dvesto rubljev pa je bila Kirilov nenapojnina. „Kupil nisem drago, mislil je Naum stopaje na teležko, slučaj mi je bil ugoden.“

Ob istem času, ko se je v gospodskem domu vršila pripovedovana kupčija, sedel je Akim doma sam na klopici pod oknom in z nezadovoljnim izrazom gladil svojo brado . . . Rekli smo zgoraj, da ni slutil razmerja mej svojo ženo in Naumom, dasi so ga dobri ljudje večkrat opominjali, da je čas spametovati se. Končno mogel je včasih sam opaziti, da je njegova gospodinja nekaj časa postala nekako čudna; pa saj je znano, da je ženski spol svojeglav in trmast. Ko pa se mu je v istini zdelo, da v njegovi hiši ni nekaj, kakor bi moralo biti, odmahoval je z roko: hotel ni, kakor rekajo, kaliti vode; dobrodušje njegovo ni se zmanjšalo z leti, a tudi lenoba pridodala je svoj del. Tisti dan pa res ni bil dobre volje; sinoči je čul popolnoma nepričakovano na cesti razgovor mej svojo delavko in drugo sosedno babo . . .

Baba vprašala je delavko, čemu ni na praznik večer prišla k njej, „jaz sem te čakala“.

— Prišla bi bila, rekla je delavka: — a nazrla sem se greha gospodinjinoga, da bi ji bilo zlo!

— Nazrla si se . . . ponovila je baba z nekako zategnjenim glasom in podprla z roko lice. — A kje si se vendar nazrla, majka moja?

(Dalje prih.)